

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2CdoR/3/2023
Identifikačné číslo spisu:	8621200297
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8621200297.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Renáty Gavalcovej, v právnej veci navrhovateľky T. K., narodenej X., C., zast. advokátom JUDr. Matúšom Motykom, Stropkov, Nám. SNP 7, proti odporcovi B. K., narodenému X., L., zast. advokátkou JUDr. Barborou Vrbovou, Bratislava, Wilsonova 6, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov na čas po rozvode k maloletým L. K., narodenej X., C., O. K., narodenému X., C., G. K., narodenej X., C., zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Bardejov, pracovisko Svidník, vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 1P/5/2021, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. septembra 2022 sp. zn. 22CoP/6/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 09. februára 2022 č. k. 1P/5/2021-147, výrokom I. manželstvo navrhovateľky a odporcu rozviedol; výrokom II. na čas po rozvode zveril maloletú L. K., maloletého O. K. a maloletú G. K., do osobnej starostlivosti matky T. K.; výrokom III. priznal právo zastupovať maloletých L. K., O. K. a G. K. a spravovať ich majetok obom rodičom; výrokom IV. zaviazal otca maloletých prispievať na výživu maloletej L. K. v sume 260 eur mesačne, na výživu O. K. v sume 240 eur mesačne a na výživu G. K. v sume 350 eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva do budúcnosti pod následkami výkonu rozhodnutia; výrokom V. zaviazal otca maloletých prispievať na tvorbu úspor pre mal. L. K. sumou 150 eur mesačne na účet sporenia špecifikovaný vo výroku V. rozhodnutia okresného súdu vždy do 15. dňa v mesiaci počnúc dňom právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva do budúcnosti pod následkami výkonu rozhodnutia; výrokom VI. zaviazal otca maloletých prispievať na tvorbu úspor pre mal. O. K. sumou 150 eur mesačne na účet sporenia špecifikovaný vo výroku VI. rozhodnutia okresného súdu vždy do 15. dňa v mesiaci počnúc dňom právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva do budúcnosti pod následkami výkonu rozhodnutia; výrokom VII. zaviazal otca

maloletých prispievať na tvorbu úspor pre mal. G. K. sumou 150 eur mesačne na účet sporenia špecifikovaný vo výroku VII. rozhodnutia okresného súdu vždy do 15. dňa v mesiaci počnúc dňom právoplatnosti rozsudku do budúca pod následkami výkonu rozhodnutia; výrokom VIII. žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

1.1. Právne odôvodnil svoje rozhodnutie ustanoveniami § 18, § 19 ods. 1, § 23 ods. 1, § 24 ods. 1, § 25 ods. 1 a 2, § 62 ods. 1 až 5, § 63 ods. 1, § 64 ods. 1 a § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení zákonov (ďalej aj ako „ZoR“), § 100 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“).

1.2. V odôvodnení uviedol, že na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky pre rozvod manželstva účastníkov konania. Zistil, že títo nežijú ako manželia už päť rokov a manželstvo je len formálne, neplní žiadnu zo svojich spoločenských funkcií. Odporca síce s návrhom na rozvod manželstva nesúhlasil, avšak súdu neposkytol žiadne skutkové tvrdenia, z ktorých by bolo možné vyvodit' aktívne úsilie odporcu o obnovenie manželského spoluzitia. Navrhovateľka pevne zotrvala na návrhu o rozvod manželstva. S ohľadom na charakter inštitútu manželstva ako životného spoločenstva muža a ženy, ktoré môže plniť svoj spoločenský účel len za aktívnej a dobrovoľnej účasti oboch manželov, súd tieto základné podmienky pre ďalšiu existenciu manželstva v danom prípade nemal splnené. Súd prvej inštancie rozviedol manželstvo účastníkov konania a za príčinu rozvratu vzťahu medzi manželmi určil faktické ukončenie spoluzitia trvajúce päť rokov. Dlhoročné odlúčenie manželov, keď každý žije v oddelenej domácnosti, nevytvára predpoklad pre obnovenie manželského spoluzitia. Uviedol, že medzi manželmi došlo k zhode, že pre prípad rozvodu budú maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti navrhovateľky, preto v súlade s vôľou rodičov deti zveril do starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia majú právo zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok.

1.3. Súd prvej inštancie konštatoval, že vo vzťahu k úprave vyživovacej povinnosti sa rodičia zhodli na tom, že odporcovi bude uložená vyživovacia povinnosť. Sporným medzi nimi však zostala výška výživného. Odporca navrhol výživné vo výške 610 eur na všetky maloleté deti. Svoje finančné pomery a majetkové pomery súdu dokladoval tak, že v roku 2020 mal príjem 229,42 eur a od 14. októbra 2020 je nezamestnaný. Pokiaľ ide o jeho výdavky uviedol, že tieto sú minimálne. Z listinných dôkazov, ktoré predložila navrhovateľka, súd zistil, že odporca v rámci svojich podnikateľských aktivít prostredníctvom obchodných spoločností, ale aj mimo nich, na Slovensku, ale aj v A., nakladá s majetkom v hodnote rádovo v desiatkach až stotisícoch eur. Bolo povinnosťou odporcu preukázať súdu a predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a sprístupniť súdu všetky údaje, aj tie, ktoré sú chránené podľa osobitného predpisu. Odporca bol pasívny a napriek opakovaným výzvam súdu túto povinnosť nesplnil. O svojej podnikateľskej činnosti neposkytol súdu ani jediné skutkové tvrdenie. Účasť v spoločnosti M., s. r. o. úplne zatajil a súd si tieto informácie obstaral sám z obchodného registra. Výška priemerného mesačného príjmu odporcu, z ktorej súd vychádzal pri určovaní výživného je preto 4.361,20 eur (20x suma životného minima 218,06 eur).

1.4. Dospel k záveru o zaviazaní odporcu prispievať na výživu maloletej L. sumou 260 eur mesačne, na výživu O. sumou 240 eur mesačne a na výživu G. sumou 350 eur mesačne od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva do budúca pod následkami výkonu rozhodnutia. U maloletej L. a maloletého O. zohľadnil odôvodnené potreby vyvíjajúcich sa školopovinných detí, a to nielen na uspokojovanie základných potrieb, ale aj ďalších, podľa príjmových možností otca a jeho potenciálu zohľadňujúc právo dieťaťa a podieľať sa na životnej úrovni rodiča. Pri určovaní výživného pre maloletú G. súd prvej inštancie reflektoval na zvýšené finančné výdavky spojené s jej nepriaznivým zdravotným stavom a liečbou. S ohľadom na príjem otca, z ktorého súd vychádzal, jeho podnikateľské a finančné aktivity rôzneho druhu, doma aj v zahraničí súd vyhodnotil, že existuje priestor na tvorbu úspor pre maloleté deti. Matka zriadila všetkým deťom sporiace účty v SLSP, a. s. a súd zaviazal odporcu prispievať na tvorbu úspor na uvedené účty pre všetky deti po 150 eur mesačne. Spolu tak bude odporca prispievať na výživu a tvorbu úspor pre maloleté deti sumou 1.300 eur mesačne. Finančný obnos, ktorý odporcovi zostane po splnení vyživovacej povinnosti k maloletým deťom považoval súd prvej inštancie za dostatočný na uspokojovanie (nielen) základných životných potrieb odporcu, ale dostatočný aj na finančné pokrytie výchovných práv a povinností rodiča, ktorému dieťa nie je zverené do výchovy v rámci styku s maloletými deťmi. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie navrhovateľky a odporcu rozhodol rozsudkom z 27. septembra 2022 č. k. 22CoP/6/2022-194 tak, že I. výrokom potvrdil

ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie s výnimkou výrokov II. a III.; II. výrokom vylúčil návrh matky na určenie výživného a tvorby úspor pre mal. deti za čas od podania návrhu do právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva na samostatné konanie; III. výrokom žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd dôvodil, že sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že v danom prípade existujú objektívne preukázané skutočnosti vedúce k záveru, že vzťahy medzi manželmi sú tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že ich manželstvo nemôže plniť svoj účel ako predpokladá § 18 ZoR; manželstvo nespĺňa žiadnu zo svojich spoločenských funkcií. Ani v odvolacom konaní neboli z podaní účastníkov zaznamenané také zmeny, ktoré by boli spôsobilé viesť k odlišnému záveru, aký vo svojom rozhodnutí vyvodil súd prvej inštancie.

2.2. V súvislosti s výškou stanoveného výživného a úspor pre svoje tri maloleté deti, s ktorou odporca v rámci odvolania nesúhlasil, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne aplikoval pri posúdení pomerov povinného - výšky jeho priemerného mesačného príjmu ustanovenie § 63 ods. 1 ZoR. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľka predložila v konaní za účelom preukázania podnikateľských aktivít a majetkových pomerov manžela viacero listinných dôkazov, z ktorých podľa nej vyplýva, že odporca vlastní obchodné spoločnosti a je predsedom občianskeho združenia, pričom poukazovala na transakcie týkajúce sa ich majetku v značných sumách. Odporca sa k týmto listinným dôkazom, ktoré súdu predložila navrhovateľka, či už na pojednávaní konanom dňa 09. februára 2022 alebo vo svojom odvolaní, nevyjadril, a teda žiadnym spôsobom ich nespochybnil. Tvrdil jedine v odvolaní, že spoločnosti, v ktorých pôsobí, sú v strate i v dôsledku Covidu-19. S poukazom na nespochybnené tvrdenie navrhovateľky o príjmoch z podnikateľskej činnosti, ktoré samotný odporca neuviedol, i keď ho súd prvej inštancie na to vyzval, je potom odôvodnený záver, že súd prvej inštancie si nemohol urobiť správny a úplný záver o pomeroch povinnej osoby, odporcu, preto správne nastúpila zákonná domnienka výšky príjmu ako prostriedok objektivizácie príjmov povinného. Súd prvej inštancie správne preto vychádzal pri určovaní výživného podľa § 63 ods. 1 ZoR z 20-násobku sumy životného minima vo výške 218,06 eur, čo predstavuje sumu 4.361,20 eur.

2.3. Odvolací súd preto súhlasil s možnosťou aplikácie potenciality príjmu na strane otca ako osoby povinnej platiť výživné. Výška jeho vyživovacej povinnosti (ktorou sa podieľa na plnení všetkých jeho vyživovacích povinností) určenej súdom sa pohybuje obvykle v rozmedzí od 25 % do 30 % čistého mesačného príjmu rodiča s prihliadnutím ku konkrétnym okolnostiam prípadu. V danom prípade predstavuje u otca potencionalný mesačný príjem 4.361,20 eur. Rozmedzie od 25 % do 30 % z tohto potencionalného príjmu predstavuje sumu celkového výživného v rozmedzí 1.100 - 1.400 eur voči 3 maloletým deťom, čo predstavuje sumu okolo 350 - 460 eur na jedno dieťa. Pokiaľ súd prvej inštancie zaviazal odporcu prispievať na výživu maloletej L. sumou 260 eur mesačne, na výživu maloletého O. sumou 240 eur mesačne a na výživu maloletej G. sumou 350 eur mesačne, keď zohľadnil zvýšené mesačné výdavky spojené s jej nepriaznivým zdravotným stavom, odvolací súd proti tomuto určeniu výšky výživného nemal žiadne námietky. Ako správne konštatoval súd prvej inštancie, s ohľadom na potencionalný mesačný príjem odporcu bol tu priestor aj na tvorbu úspor pre maloleté deti, keďže celková súdom stanovená výška mesačnej vyživovacej povinnosti 1.300 eur, zahŕňajúca tak výživné, ako aj tvorbu úspor, je v rámci obvyklého rozmedzia 25 % - 30 % príjmu povinnej osoby. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., ako aj v súvisiacom výroku VIII. o trovách konania a tiež v časti zročností a výšky výživného vo výrokoch IV., V., VI. a VII., ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

3. Proti výroku I. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu vo výrokoch IV., V., VI., VII., podal odporca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľ namietal, že súdom stanovená výška výživného a výška prispievania na tvorbu úspor je absolútne neprípustná a neadekvátne k jeho finančným pomeroch. Okresný súd pri určovaní výšky výživného a úspor vychádzal z fikcie príjmu povinného rodiča v zmysle § 63 ods. 1 ZoR, ako to navrhovala vo svojom vyjadrení o úprave petitu manželka, kde zavádzala, že dovolateľ počas celého konania nijako nepreukázal svoj príjem. Tu dovolateľ poukazuje na bod 5. rozsudku okresného súdu, že dovolateľ dokladoval potvrdenie o zamestnaní. Okresný súd v bode 7. svojho rozhodnutia uviedol, že zistil, že dovolateľ je jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti M., s. r. o. V predmetnom bode 7. sú uvedené nepravdivé skutočnosti, ktoré sú overiteľné v obchodnom registri príslušného okresného

súdu. K bodu 8. rozsudku okresného súdu dovolateľ uviedol, že nerozumel a nerozumie, aký dôvod mal súd riešiť podnikateľské aktivity a majetkové pomery jeho otca. Považuje to až za šikanu jeho osoby a rodiny zo strany okresného súdu.

3.2. Dovolateľ považuje za absolútne odklonenie sa od bežnej súdnej praxe, čo malo za následok poškodenie jeho osoby vo vzťahu k plateniu predmetnej výšky výživného a výšky sporivého výživného, že okresný súd sa nezaoberal prispievaním a podieľaním sa na výžive maloletých detí matkou, jej schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi. Matka maloletých je vysokoškolsky vzdelaná osoba, maloleté deti navštevujú školské zariadenia, a preto tu nie je žiaden dôvod, aby nemala žiaden príjem alebo len v takej nepostačujúcej výške.

3.3. Čo sa týka zárobkových pomerov dovolateľa, v minulosti pracoval ako policajt, kde pri odchode zo zboru dostal aj odstupné a takisto podniká a z toho pramenili jeho úspory, z ktorých žil a prispieval na výživu mal. detí. Takisto počas konania doložil súdu 2 pracovné zmluvy. Od začiatku roka 2021 je nezamestnaný. V žiadnom prípade preto nemožno konštatovať, že manžel nedoložil, resp. nepreukázal výšku svojich príjmov. A teda nemožno aplikovať § 63 ods. 1 ZoR. Žije v byte priateľky svojho brata, kde ani neplatí nájomné. Nevlastní motorové vozidlo, okrem Škody Superb, ktoré ale využíva navrhovateľka. Nakoľko v odôvodnení rozhodnutí okresného a krajského súdu absentuje dôsledné uvedenie výdavkov na maloleté deti, ako aj konkrétnych príjmov a výdavkov rodičov, nie je zrejmé, prečo práve výživné v týchto sumách mesačne zodpovedá zisteným konkrétnym odôvodneným potrebám maloletých detí, ako aj schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom manžela. V predmetných rozhodnutiach úplne absentuje popísanie pomerov manželky maloletých detí, jej príjmov a výdavkov, absentuje aj vyhodnotenie pomerov manžela s uvedením príjmu, z ktorého súd pri rozhodovaní vychádzal. Za takéto odôvodnenie pritom nemožno považovať odôvodnenie rozsudku, ktorý predstavuje len jednoduchý popis listinných dôkazov bez náležitého vyhodnotenia. Navrhol, aby dovolací súd postupom v zmysle § 449 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil podľa § 449 ods. 1 CSP.

4. Navrhovateľka k dovolaniu odporcu uviedla, že ho považuje za neprípustné, resp. nedôvodné. Navrhla dovolanie s poukazom na § 447 písm. c), resp. písm. f) CSP odmietnuť alternatívne ako nedôvodné zamietnuť.

5. Kolízny opatrovník sa k dovolaniu otca nevyjadril.

6. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa od 01. júla 2016 riadia ustanoveniami Civilného mimosporového poriadku. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v ustanoveniach § 76 a § 77, obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní, „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania v tejto veci; prípustnosť dovolania dovolateľa bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. V danom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, keď namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu a mal výhrady voči dokazovaniu, najmä jeho nevykonaniu a hodnoteniu.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej

v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12.1. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., sp. zn. 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. K vyššie uvedenému treba tiež uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

14. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

15. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci

využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

17. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

18. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite, či nepresvedčivo neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil záujem maloletých detí a odvolaciu argumentáciu otca detí, resp. odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti (nepreskúmateľnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP vo výroku I., ako aj súvisiacom výroku VIII. o trovách konania a tiež v časti zročnosti a výšky výživného vo výrokoch IV., V., VI. a VII. a v tomto rozsahu sa aj stotožnil s odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Treba mať na pamäti, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva odporcu na spravodlivý proces. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolaní účastníkov konania (vrátane dovolateľa), zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne v časti o zročnosti a výške výživného (pozn. prerozdelenie na bežné výživné a tvorbu úspor) s ohľadom na odôvodnené potreby maloletých (oprávnené náklady v ich veku zohľadňujúce a j zdravotný stav) a možnosti a schopností rodičov, komplexne posudzujúc pomery účastníkov konania, ktoré majú vplyv na určenie výšky výživného a hlavne rešpektujúc záujem maloletých detí ako prvoradé hľadisko pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa maloletých detí týkajú. K čomu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami. Z podrobného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k výške výživného (body 22. až 37.), ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 34. až 45.), nevyplýva nepreskúmateľnosť, rozpornosť, ani nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

19. Dovolací súd zdôrazňuje, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom má v systéme vyživovacích povinností Zákona o rodine významné postavenie a zaťažuje oboch rodičov. Zákonná vyživovacia povinnosť oboch rodičov neznamena mechanickú rovnosť, teda pri určovaní výživného nemožno uplatňovať mechanický výpočet. Vychádza sa z individuálnych schopností, možností a majetkových pomerov každého z rodičov (§ 75). V konaní treba zisťovať pravidelné aj nepravidelné výdavky výživou povinnej osoby spojené s bývaním (nájomné, údržba a prevádzka bytu, domu, náklady na energie), stravou, ošatením, obutím, zdravotným stavom, starostlivosťou o dieťa a domácnosť, inými vyživovacími povinnosťami, poistnými plneniami, sporením, pôžičkami a úvermi a pod. Tieto kritériá na strane rodičov treba posudzovať vo vzájomnej súvislosti s odôvodnenými potrebami na strane výživou oprávneného dieťaťa. Podstatou vyživovacej povinnosti je uspokojenie všetkých nákladov dieťaťa, ktoré možno očakávať, nielen výživu v užšom slova zmysle. Je potrebné si uvedomiť, že výšku týchto nákladov nemožno zovšeobecniť, závisí napr. od veku dieťaťa, jeho schopností, duševnej a fyzickej vyspelosti, zdravotného stavu, záujmov a koníčkov, voľnočasových aktivít, školského zariadenia, v ktorom sa dieťa vzdeláva a pod., čím je daná potreba odstupňovania miery týchto potrieb. Pri určení výšky vyživovacej povinnosti nemožno opomenúť osobnú starostlivosť rodiča o dieťa ani zásadu

rovnakej životnej úrovne, ktorá znamená, že výživným má byť dieťaťu zaistená taká životná úroveň, ktorá zodpovedá sociálnemu postaveniu rodičov, a ktorú by rodičia dieťaťu zabezpečovali, keby žili v spoločnej domácnosti (Radimský, J. - Radvanová, S. a kol., Zákon o rodine, Komentár, Praha: Panorama, 1989, 434 s.).

20. Podľa dovolacieho súdu dovolateľ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdom prvej inštancie a súdom odvolacím ako jedným celkom. Otec síce môže mať pocit, že matkou vyčíslené náklady na výživu maloletých detí znáša výlučne sám, no opomína, že matka detí výlučne sama znáša všetku osobnú starostlivosť o maloleté deti, 24 hodín a 7 dní v týždni, pričom v tejto súvislosti zohľadnil súd aj príjem matky maloletých, ktorá je na materskej dovolenke (pozri bod 26. odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu). Tak ako v reálnom živote nie je možné exaktne matematicky vyčísliť všetky náklady na výživu detí v širšom zmysle slova, tak nie je možné vyčísliť hodnotu osobnej starostlivosti, na ktorej by sa mali rovnakou mierou podieľať obidvaja rodičia (netreba pripomínať, že nejde len o zabezpečenie a prípravu jedla, zabezpečenie a údržbu bývania, pranie a žehlenie ošatenia, odvoz detí do a zo školy alebo na krúžky, ale napr. aj o zabezpečenie lekárskej starostlivosti a liečebného režimu detí v prípade ochorenia /návšteva a čakanie u lekára alebo na pohotovosti, nemožnosť rodiča pracovať v prípade ošetrovania člena rodiny/ alebo o trávenie osobného času s deťmi). Rovnako netreba prehliadnuť dve skutočnosti: 1/ maloleté výživou oprávnené deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov a 2/ vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletým deťom má prednosť pred ostatnými výdavkami rodičov.

21. V súvislosti s argumentáciou dovolateľa týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia výšky priznaného výživného a aplikácie domnienky podľa § 63 ods. 1 ZoR, dovolací súd poukazuje, že otázka posúdenia výživného pre maloletých je vecou voľnej úvahy súdu a závisí od posúdenia možností a schopností povinnej osoby a odôvodnených potrieb oprávnenej osoby. Súd je v rámci tohto konania povinný z úradnej povinnosti objasniť skutočný stav vecí. Na splnenie tejto povinnosti vyplývajúcej z § 35 a § 36 CMP potrebuje zhromaždiť potrebné dôkazy. Medzi nimi majú rozhodujúci význam listinné dôkazy dokumentujúce zárobkové možnosti a schopnosti osoby povinnej na výživu.

21.1. Vodiacim pravidlom na určenie výšky výživného povinnému rodičovi je miera jeho vyživovacej povinnosti k dieťaťu. Je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojho rodiča. Prvoradú zodpovednosť za zabezpečenie životných podmienok nevyhnutných pre rozvoj dieťaťa nesú v rámci svojich schopností a finančných možností rodičia. V súlade s týmito právami dieťaťa Zákon o rodine vytvoril mechanizmy, ktoré majú zabezpečiť, že bude možné zistiť čo najobjektívnejšie možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodiča. V zmysle § 63 ods. 1 ZoR platí, že rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima. Zákon o rodine tak pre rodičov stanovuje tri navzájom sa prelínajúce povinnosti: 1/ povinnosť preukázať pred súdom príjmy z inej než závislej činnosti, 2/ povinnosť predložiť súdu podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a 3/ povinnosť umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Pokiaľ ide o prvú povinnosť preukázať príjmy z inej než závislej činnosti, treba ich podložiť relevantnými dôkazmi, z ktorých možno vyvodiť priemerný mesačný príjem, z ktorého možno vychádzať pri určovaní konkrétnej výšky vyživovacej povinnosti. Druhou zákonnou povinnosťou vyplývajúcou z ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine je edičná povinnosť, t. j. povinnosť predložiť súdu podklady na zhodnotenie majetkových pomerov, za ktoré možno považovať listy vlastníctva preukazujúce majetkové pomery týkajúce sa nehnuteľností, stavy účtov a vkladov v bankách, register cenných papierov, doklady o vlastníctve motorových vozidiel, resp. akýchkoľvek cenností. Tretou povinnosťou je povinnosť sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu umožniť súdu zistiť ďalšie skutočnosti potrebné na rozhodnutie.

21.2. Zákonná domnienka výšky príjmu ako prostriedok objektivizácie príjmov povinného má však nastúpiť ak si rodič nesplní túto povinnosť. Z gramatického výkladu (je povinný preukázať, predložiť a sprístupniť), ako aj z odlišného obsahu týchto povinností vyplýva, že nejde len o jednu, ale o viacero povinností, pričom nesplnením hociktorej z nich dochádza k stavu, že súd si nemôže urobiť správny a úplný záver o pomeroch povinnej osoby, preto nastupuje predmetná fikcia. Ide o domnienku mesačného

príjmu a platí aj pri plnoletom dieťati. Z takto ustálenej sumy potom súd pri zhodnotení všetkých hľadísk pre určovanie výšky výživného určí jej konkrétnu výšku. Zo znenia § 63 ods. 1 ZoR však vyplýva, že ak si povinný rodič uvedené povinnosti nesplní, domnienka nastupuje obligatórne, súd nemôže uvažovať o jej použití, naproti tomu v prípade splnenia vymedzených povinností povinným rodičom súd k aplikácii domnienky nemôže pristúpiť.

21.3. V posudzovanom prípade súd vyzval otca maloletých na preukázanie výšky jeho príjmov a výdavkov, ktoré síce zdokladoval, avšak matka maloletých predložila viacero listinných dôkazov spochybňujúcich príjmy a výdavky dovolateľa (bližšie pozri bod 32. rozhodnutia krajského súdu), ktoré otec maloletých nespochybnil a vecne k nim neposkytol žiadne vyjadrenie. Preto ak okresný súd a v nadväznosti na to aj odvolací súd pristúpili k aplikácii § 63 ods. 1 ZoR, neurobili tak bez náležitého odôvodnenia.

22. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré otec uvádzal v dovolaní o zmatečnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia, pretože uvedené nezistil. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmatečnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019).

23. Pokiaľ mal dovolateľ výhrady voči dokazovaniu a vytýkal nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nesprávnosť v hodnotení výsledkov dokazovania, či neúplne a nedostatočne zistený skutočný (skutkový) stav veci, dovolací súd pripomína, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

23.1. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

23.2. Podľa názoru dovolacieho súdu doposiaľ vykonané dokazovanie dostatočne odôvodňuje skutkové i právne závery prijaté súdmi nižšej inštancie (súdom prvej inštancie, aj súdom odvolacím), ktoré závery sú koherentné a komplexné, racionálne a udržateľné vzhľadom na zmysel a podstatu práva na

spravodlivý (riadny) proces. V predmetnej veci dovolací súd nezistil v postupe súdov nižších inštancií pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia predstavujúce porušenie práva odporcu na spravodlivý súdny proces.

23.3. Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje s dokazovaním a spôsobom vyhodnotenia vykonaných dôkazov, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

24. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd uzavrel, že dovolateľ neopodstatnene namietal zmatečnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v takej miere, že by došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie otca maloletých v tejto časti ako nedôvodné v zmysle § 448 CSP zamietol.

25. Dovolateľ uplatnil aj dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

25.1. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnú, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

25.2. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácii na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

26. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

27. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, posudzujúc dovolanie otca maloletých v rozumnej miere podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v snahe autenticky porozumieť jeho textu ako celku (viď nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020) dospel dovolací súd k záveru, že sám dovolateľ k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP neformuloval zákonným spôsobom v rámci svojich námietok žiadnu právnu otázku a zároveň z argumentácie dovolateľa nie je možné žiadnu právnu otázku odvodiť, pretože dovolateľ len uviedol, že nesúhlasí s výškou výživného priznaného maloletým, čo však nezodpovedá zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP a § 432 CSP.

28. Odporca v dovolaní zákonným spôsobom nevymedzil právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci.

28.1. Námietky dovolateľa v súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP sú formulované všeobecne bez náležitého odôvodnenia a uvedenia právneho posúdenia veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedenia, v čom spočíva nesprávnosť tohto posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolateľ v danom prípade vymedzil iba všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým došlo podľa jeho názoru v konaní pred odvolacím súdom, aj súdom prvej inštancie. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k vykonanému dokazovaniu/hodnoteniu dôkazov, či právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd.

28.2. V námietkach dovolateľa ide dokonca o otázky skutkové. Dovolateľ preto nesprávne právne posúdenie veci odôvodňuje aj spochybnením skutkových zistení, ku ktorým dospeli sudy nižších inšancií. Dovolací súd zdôrazňuje, že v dovolaní nastolené otázky, ktoré majú skutkovú (nie právnu) povahu, nemôžu byť relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP a nemôžu viesť k založeniu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

28.3. Dovolateľ tiež neuviedol ani žiadne rozhodnutia dovolacieho súdu naplňajúce pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018), od ktorých sa mal dovolací súd odkloniť. Na základe uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Je tak nepochybné, že v dovolaní absentuje zákonom požadovaná náležitosť - dovolacie dôvody v ňom nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP. Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť.

29. Dovolací súd pre úplnosť poukazuje v súvislosti s argumentáciou týkajúcou sa otázky určenia výšky výživného, na už skôr prijaté právne závery najvyššieho súdu vyjadrené v rozhodnutiach sp. zn. 8Cdo/50/2017, 3Cdo/88/2017, 3Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017, 2Cdo/60/2021, 2Cdo/41/2022. V zmysle uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu určenie výšky výživného na dieťa (maloleté, dospelé) je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o výživnom na dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady (porovnaj rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017). Pokiaľ účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP zo širších hľadísk je tiež to, aby sa vyriešením niektorej, dosiaľ ešte dovolacím súdom nevyriešenej, právnej otázky vytvorila a ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu, je namieste konštatovanie, že vyriešením takto vysoko individuálnej otázky (akou je určenie konkrétnej výšky vyživovacej povinnosti) sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výživného (aj jeho zníženia, či zvýšenia) postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (porovnaj rozhodnutie sp. zn. 8Cdo/50/2017).

30. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že dovolateľ nevymedzil právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP zákonným spôsobom, teda dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom podľa § 432 CSP, preto dovolací súd dovolanie odporcu v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

31. Dovolací súd tak uzavrel, že dovolanie otca maloletých ako celok zamietol (§ 448 CSP), pretože v časti namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je neprípustné.

32. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 3 CSP v spojení s § 52 CMP.

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.